

mного živine dobro rediti, in si v živinorejskem kakor v poljedelskem obziru povikšati pridelke svoje.

Navadno dobi poljedelec klajo ali na pašnikih ali travnikih (senožetih). Zato pa mora vedeti, kako se pašniki in senožeti prav rabijo in kako se zboljšujejo.

Poljedelec pa rabi pašnike prav:

1. ako spomladi ne žene prezgodaj živine na-nje, ampak še le takrat, kedar je že vsa trava pognala in se zemlja od zimske mokrote osušila, sicer živina, posebno pa drobnica, mlado travo preveč potepta, staro pa tako pri koreninah omuli, da se lahko posuši ali pa še le čez dolgo časa na novo požene;

2. ako pašnike v dele razdeli, in vsaki del posebej popase. Živina na tako razdeljenih pašnikih ne hodi lačna sem in tje si hrane iskat, tudi se popašeni deli zopet lahko okrepcajo in na novo poženejo;

3. ako se na mokre in oddaljene pašnike samo v lepem vremenu živina žene;

4. ako se samo toliko živine na pašnik žene, kolikor je more potrebne hrane dobiti.

Ako je poljedelec ali živinorejec pašnike tako upotreboval, potem je pa tudi njegova dolžnost, da jih zboljšuje.

Pašnike pa zboljša:

1. ako spomladi krtine, mravljišča in živinske ostanke razmeče in poravná, z mahom poraščena mesta očisti in s sežganim apnom potrese, nepotrebno grmovje izruje in sežge, pepel pa po pašniku raztrese, mlake zasuje ali pa vodo kam drugam napelje;

2. ako take trave vseje, da ene popred, druge pa kasneje cvetó, da ima živina cel čas dosti hrane;

3. ako plevel pokosi in škodljive rastline popolnoma pokonča;

4. ako taka drevesa, ktera se zemlji priležejo po 15 do 20 sežnjev saksebi nasadí. To koristi travi, kakor tudi živini, da jo brani pred vetrom in solncem, zraven pa dobí še tudi les.

Kakor umen gospodar skrbi za pašnike, ravno tako mora skrbeti za to, da tudi senožeti dobro rabi in jih zboljša.

Poljedelec senožeti prav upotrebuje in jih zboljša:

1. ako spomlad nobene živine na-nje ne žene;

2. ako jih takrat kosi, ko največ trave cvetó, kajti trava premlada pokošena, se preveč omane in zgubi prijetni duh, kasneji se pa preveč stebli in ni tako redivna;

3. ako jih zjutraj ali pa zvečer, kedar je rosa, ali pa po dežji čisto in enako brez grebenov pokosi;

4. ako travo tako posuši, da ima svetlozeleno barvo, prijeten duh in dober okus. Zatoraj se mora pokošena trava, ako se čez noč pusti na senožeti, zvečer v kupe spraviti, da jej rosa barve ne vzame;

5. ako seno suho domú spravi. Ako se pa zavoljo deževnega vremena le ne more zadosti posušiti, ondi naj se v podstrešji skladoma staro seno ali pa suha slama vmes dene, propuh naj se poviša in tako popolnoma posuši;

6. ako jeseni samo pri suhem vremenu na njih pase; pri mokrem vremenu živina travo preveč poteptá, in travniki postanejo potem neravni.

Za zboljševanje senožeti veljajo ravno tista pravila, kakor za zboljševanje pašnikov. Vendar se pa mora, ako je le mogoče, na senožeti večkrat voda spustiti, in vsako leto ali pa saj vsako drugo leto se morajo pred zimo pognojiti z zemljo z gnojnico pomešano, z blatom, pepelom, apnom, lugasto soljo, koščeno moko itd.

Kedar poljedelec se je travna semena na nove senožeti ali pa pašnike, skrbeti mora najprvo zato, da tako seje, da mnogo dobre klaje cenó pridelá. To bo pa dosegel:

1. ako trave ne seje redko, ampak zmirom gosto. S tem poviša rodovitnost zemlje in tudi pridelek;

2. čem bolj različna so semena, tem boljša bo živinska hrana. Ipak se morajo pomešati zmirom taka semena, da je trava travi koristna, ne pa škodljiva;

3. ako semena meša v pravi razmeri. Hitro in čopasto rasteče trave, pregosto vsejane, zamorejo bolj slabo in počasi rastočo travo;

4. ako vseje zemlji primerna in ne predrage semena;

5. ako si sam pridelá dobro seme. Če mu pa to ni mogoče, kupiti si mora seme tam, kjer je zagotovljen, da je dobro in zdravo, to je, da ima moč kaliti. Velika zguba je, ako se vseje seme, ki ne kalí.

Národno-politične stvari.

Slovenci pred sodbo dr. Klunovo.

O Slovencih je dr. Klun od nekdanj rad pisal in te spise — kakor naši bralci vedó — tudi ruskim časnikom rad prodajal za dober honorar. Komaj se je malo spočil truda, ki je njegove telesne in duševne moči lomil v pisarnici dunajskega kupčijskega ministerstva in v zbornici deželni ljubljanski in državni dunajski, prijel je sopet za peró in iz Lucerna v Švajci v časnik „Ausland“ poslal spiso Slovencih, srcu njegovemu zeló priraščenih, pod naslovom: „Die Slovenen. Vom k. k. Ministerialrath a. D. Dr. Klun in Luzern“.

Dr. Klun sam po sebi nima sicer na nobeni strani velike važnosti, in če „Novice“ svojim bralcem iz omenjenega najnovejšega njegovega sestavka prinesó glavne točke, storijo to le zato, da možje našega programa sopet iz Klunovih ekspektoracij vidijo, kam merijo „one gore listi“, katerim deblo je velika Nemčija, in da slišijo, da vsak velikonemški tič poje isto pesem.

Čujmo tedaj, kako nas dr. Klun opisuje in popisuje, in kaj „milo“ njegovo srce želi Slovencem v Avstriji. „Sine ira in studio“ bomo potem dodali nekoliko opazek prav na kratko.

Gospod „Ministerialrath ausser Dienst“ a z mastno penzijo v švicarskih gorah piše tako-le:

„Odkar Avstrija ima deželne in državne zборе, so Slovenci prišli na glas po svojih bolj strastnih nego duhovitih govorih.

Krotkost in „interessantnim narodom“ prilizujoča se slabost vlade je potisnila ta narodič ali prav za prav njegove zastopnike na tako višino, da so neko veljavo zadobili v vročinskem paroksizmu, ki se „Ausgleichsmacherei“ (poravnarija) imenuje in Avstrijo morí. Zdaj se o Slovencih govori kakor o faktorji, ki se ne dá prezirati; zdaj imajo v Avstriji res neko upravičeno eksistencijo, in res so jo srečno tako daleč prignali, da se prizadeve in namembe tega jugoslavenskega narodiča prav resno morajo ceniti, kajti iskali so, a tudi dobili zaveznikov ob Moldavi in Visli, ob Inu, Savi in podonavskih pokrajinah. Celó ob Adriji so njihne namere dalje segle, kakor se je to kedaj le misliti móglo, in kakor je to ljubo nemškim deželam zadej za Avstrijo ležečim.

Najveljavniši zastopniki slovanskega stebila Slovencev so Slovenci na Kranjskem.

Slovenci so izpostavljeni vplivu germanizma (nemčizma) in italijanizma, zato si naravno prizadevajo slovanski klin dalje doli pognati. Ali jim bode obveljalo dalje poriniti se, ali pa jih bode združena moč Nemcev in Italijanov nazaj potisnila, na to vprašanje ne upam si odgovora dati, in sicer zato ne, ker v Avstriji so vladna načela danes taka, jutri

druga. To pa je gotovo: če nemški ustavoverni stranki v Avstriji obveljaj vzdržati se, trdna tla pod svojimi nogami si vstvariti, zveste ustavake, energične možé in take, ki vedó, kar hočejo, na čelo postaviti in vso „poravnarijo“ za zmirom vničiti, potem bodeta nemški duh in nemška moč prerila noter do jadranskega morja, ktero prav po naravi mora nemško biti. *) Nemštvo ima tudi na obalah Adrije varovati svoje koristi; da se bode to zgodilo, temu priča so nam dogodbe leta 1870. in 1871.

Dr. Klun tudi v tem članku našteva Slovence ter jih našteje 1 milijon in 356.000, in sicer: Beneških Slovencev 26.000, Ogerskih 50.000, Koroških 100.000, Štajarskih 380.000, Primorskih 370.000, Kranjskih 430.000. Kranjska dežela je po takem po številu svojih prebivalcev in ker ni pomešana z Nemci, prav za prav namestnica Slovencev. Ona je tedaj sredotočje Slovencev; al treznejši Slovenci na Štajarskem skrbijo zato, da se ne raztrga na dvoje „zeleni Štajar“ („grüne Steiermark“) in se temu razdvojitvu krepko ustavljajo iz finančnih (denarnih) ozirov.

Zeló obžalovati je, ker je Kranjska dežela vedidel revna, da je fanatični katoliški duhovščini (le prav prav malo duhovnov je na Kranjskem, ki niso fanatični narodnjaki in ultramontanci) pripuščeno, nabirati darove za papeža in na tisoče frankov izpuliti stradajočemu ljudstvu z moraličnim pritiskom, zraven tega pa zabavljati vladi, da davkov ljudstvu ne odpusti toliko, kolikor ti prenapetneži zahtevajo. Da bi se omika med ljudstvom širila, stare šole predrugečile, nove naredile in tako blagostan dežele pomnožil, na to „voditelji“ in „ljubljeni“ naroda še ne mislijo ne, le na to gré njih delovanje, da narodno vrtoglavnost zmirom više in više natezujejo na škodo blagostanja in npravnosti“.

Tako med mnogim družim piše dr. Klun o Slovincih.

Drugi pot na sitice denemo to Klunovo „Wacht am Rhein“.

(Kon. prih.)

Časništvo.

Iz Črnovic v Bukovini nam je došel nov časnik, ki je začel ta mesec izhajati v nemškem jeziku pod imenom „Der Patriot“ (Domoljub) in bode po eni pôli hodil na svetlo vsak teden enkrat; cena mu je za pol leta 3 gld., za celo leto 6 gld. — „Patriot“ bode, kakor program njegov pravi, stal v vrsti opozicije proti centralizmu in bode zagovarjal pravice dežel in narodov v ta cilj in konec, da po zadovoljstvu vseh narodov Avstrije močna postane. Bukovina je v marsikterem oziru svetu neznana dežela; „Patriot“ hoče njene razmere in potrebe odkritosrčno razkladati in preganjati krive misli, ki jih svet ima v Bukovini. S takim programom dobí avstrijsko časništvo nov list, kterege vsak protivnik pogubnega centralizma more radostno pozdravljati.

Potopisni listi

slovenskega učitelja svojemu pobratimu.

(Dalje.)

XI. pismo.

Preljubi! Zvest svoji obljubi Ti hočem danes opisati izlet v Križevce dne 26. avgusta. Ob pol 8. uri onega jutra odrinili smo bili po novi, nedavno dodelani ogerski železnici, ktera je véz južne železnice med Zagrebom in Zakany-om na Ogorskem. Po prostra-

*) „Mi od Nemcev v Avstriji ne pričakujemo tega“ — opazuje vredništvo „Ausland-a“.

nih planotah, ki so pa zarad močvirnosti celó malo obdelane, in so le bolj pašniki, prevozili smo postaje Sve svete („Vse Svete“, z lično dvostolpno cerkvijo na levo), Dugoselo, Vrbovec (od kodar pelje cesta v Belovar in v nedavno razpušena Varaždinska graničarska regimenta) in Gradec (z mično cerkvijo na prijaznem homcu). Še eno postajo smo prevozili, in bili smo v Križevcih. Ni se bil še ustavlil hlaçon, in že smo čuli nam na pozdrav ob postajskih poslopjih vršečo godbo Križevsko, ter ugledali zalo tribarvno narodsko zastavo. V velikih trumah zapustivši postajski dvor, smo se radovedni ozirali okrog in okrog, kje da je mesto; al zastoj! ne sledú ne tirú ni bilo o njem. Tedaj tudi ogerske železnice skrbijo za zaslužek fja-kerjem. V veliki vročini in v še večem cestnem prahu, pa med vednim sviranjem godbe korakali smo blizo pol ure, dokler se nam niso pokazali, zmerni homec prestopivšim, prijazni Križevci. Ljudstvo je radovedno vrelo iz hiš; javna poslopja, in tudi nekatere privatne hiše bile so okinčane z narodnimi zastavami; na kratko: Križevci so preprijazno pozdravili svoje goste. Pred krasno okinčano glavno šolo čakal nas je drugi pozdrav ter primerni ogovor. Zdaj se je učiteljstvo razšlo na razne strani mesta. Kar nas je bilo Slovencev, smo se skup držali, da se ne bi razgubili. In le zopet nam je bila prilika, prepričati se o hrvaški gostoljubnosti. Gredé memo neke trgovske hiše, stopi njen gospodar pred nas ter prijazno reče: „Poštovana gospoda! ali ne bi se hoteli morebiti nekoliko odpočiti od dolge vožnje v hudi vročini, ter poslužiti se moje gostoljubne hiše? Izvolite, gospoda, potrudite se v zgornjo nadstropje; moja supruga vam bo prav voljna in rada na službo!“ Tolika priljudnost nas je v srce ganila. Podali smo se v nakazane sobe, kjer nas je gospá (Cecilia Breyer je njeno spoštovano ime) enako priljudno sprejela. Rekla nam je v pozdrav: „Dobro mi došli, gospodje! Jaz sem mati šesterih otrok; čutim in skušam, kaj se pravi, mladino odgojevati; vem tudi, koliko se učitelji s podukom trudijo, rada toraj, kolikor morem, postrežem potujočim vam gospodom“. In postreženi smo bili izvrstno. Še bi nas bili radi dalje gostili, al čas nas je priganjal k ogledovanju znamenitosti Križevskih, toraj smo se poslednjič hvaležnega srca poslovili od prijazne Breyer-jeve rodbine, ter šli najprej v šolo, kjer se podučuje „viši odiel“, to je, viši oddelek sloveče Križevske šole, obstoječ v ukih višega gospodarstva, gozdarstva itd. Bila je v šesterih sobah te šole tudi razstava učnih pripomočkov; — vse jako znamenito! Tako smo na priliko videli v 1. sobi razne slike in mnogovrstne ponarejene cvetke, ki so pa bile povečane tako, da se je vsaki najmanjši delček lahko natančno razložil. — Posebno zanimive reči so bile videti v 2. sobi. Tu so bili namreč na ogled postavljeni raznovrstni gospodarstveni modeli in za pluge, brane, setevne, žetevne, senokosne mašine; dalje miniatura kazala, kako se, na priliko, prideluje tabak, hmelj, kako se namakajo travniki, prideluje vino; — razpostavljena je bila tù tudi volna mnogih sort; veliki konjski kostnjak itd. — V 3. sobi so stali na ogled razni fizikalni aparati, mnogo načrtov za stavbe in enake reči. 4. soba je kazala zopet bogate zbirke naravoslovstva, našopane živali, tice; rudnine, solnine, kamenje itd. V 5. sobi je bilo videti mnogo ponarejenega sadja, dalje razna orodja in priprave za cepljenje sadja; čuda veliko pèšká, semen, botaniških rastlin, tudi žganih pijač, ki se napravljajo iz sadja, jagod in drugih enacih rastlin. 6. soba nam je stavila na ogled zopet mnogotere fizikalne aparate, izmed kterih sta se zlasti odlikovala telurium in elektromašina. Se ve, da se v veliki naglici vsaka stvar ni mogla do pičice na tanko ogledati; vendar pa

riška marljivo skrbite za poduk slovenskega naroda, — žalostni pa moramo reči, da o tem ni duha ne sluha na Štajarskem in Koroškem, čeravno tudi štajarska in koroška družba dobivate državno podporo, al za slovenske knjige ne vinarja ne daste. Pa žalibog! tudi v nobenem štajarskem in koroškem časniku ni glasa ne najdemo, da bi narodni možje na odločnem mestu zahtevali, naj se tudi slovenskemu narodu dá, kar mu gré. Če ne skrbimo za materijalni blagostan naroda našega, vsa „velika“ politika ostane jalova.

Poziv.

Od gosp. Velimira Gajja, sina nedavno umrlega g. Ljudevika Gajja, je vredništvo iz Zagreba prejelo sledeči poziv:

„Buduć da je knjižnica i ostala sbirka rukopisa, oružja, pjeneza i poviestnih likova, pa i vlastita književna posmrtačad pokojnoga moga otca, Ljudevita, moja — svojina, koju namjeravam donjekle zadržati i sustavno urediti, da ova svetinja od svetinje narodnjega blaga i u znanstvenom ovom pogledu bude dostojna velikoga truda i spomena pokojnikova, uljudno pozivam sve rodoljube, napose književnike, koji su iz pomenute sbirke od pokojnika na priznanicu, ili bez priznanice u naruč uzeli (posudili) isto, bilo knjige ili rukopise, da mi pouzdanom prilikom dostaviju sve, što imaju.

Ujedno liepo molim one, koji od pokojnika imaju spise, pisma, ili ikakve bilješke i spomene, te se na viek i rad njegov odnose, da mi jih čas prije pošalju zato, da što podpunije pokupim gradju, potrebnu životopisu pokojnikovu.

Velimir Gaj.“

Národno-politične stvari.

Slovinci pred sodbo dr. Klunovo.

(Konec.)

Povedali smo v poslednjem listu, kako je gospod „Ministerialrath ausser Dienst“ v časniku „Ausland“ svoj kljunček brusil o Slovencih.

Recimo zdaj le malo besedic o tem članku.

„Slovinci — pravi — smo prišli na glas še le, kar so se v Avstriji začeli deželni in državni zbori“. — Če bi to tudi resnično bilo (ker pa ni, kajti že leta 1848., brž ko so v Avstriji padle sponje absolutizma, so Slovenci, vzlasti kranjski, možato stopili na oder politični), ne bi se bilo čuditi, da Slovencev ni bilo čuti nikjer, kakor v pesmah in na malem slovstvenem polji, kajti da bi slovenski narod „per Putz und Stengel“ uničili, na to je zlasti od časa cesarja Jožefa noter do 1848. l. vlada delala na vso moč in povsod: v šolah, v kancelijah in javnem življenji; da so „Novice“ mogle 1843. leta na svetlo priti, treba je bilo dovoljenja beračiti 3 leta, in dr. Bleiweis najboljše vé, koliko truda mu je prizadjalo, da je pod guvernerjem Weingartnom smel kakošno slovensko pesmico spraviti na oder ljubljanskega gledališča, in da ga je policija na sumu imela, ko so pesmi naših vrlih Krakovčanov z gromovitim ploskom bile sprejete, da je on podkupil ljudi, da so vreli v gledališče in narodne pesmi s toliko živo radostjo sprejeli, in da on je dobival — ruske rublje za to! — Pod takim železnim jarmom pač ni mogoče bilo, da bi se bili Slovenci kje glasili, in da zato tudi čudo ni bilo, da so Nemci kranjsko deželo imenovali „der letzte Zipfel Deutschlands“. Da bi na Slovenskem ne bilo národne duhovščine v onih grozovitih časih, gotovo še v cerkvi bila bi zginila domača beseda.

In iste čase zopet vpeljati slovenskemu narodu, na to gré želja dr. Klunova. Pa še več nameravajo

Prusjaki dandanes. „Deutscher Bund“ se je imenovala tista šiba, s katero so topli prejšnji čas avstrijske Slované, — Prusjakom pa je dandanes „bund“ — zveza nekdanja — vse premalo: njihov želodec hoče požreti vse noter doli do Adrije, Avstrije naj potem zemljepisci iščejo, kodar koli hočejo. In iz istega meha piše sapa onih Klunovih besed, ki pravijo: „Celó ob Adriji so njihne (Slovencev) namere dalje segle, kakor se je to kedaj le misliti móglo in kakor je to ljubo nemškim deželam zadej za Avstrijo ležečim“.

In prav zato mu je prizadevanje Belcredijevo in Hohenwartovo za „poravnavo in spravo narodov avstrijskih“ tolikšen trn v pèti, — zato zmirom zaničljivo govori o „Ausgleichsmacherei“. Nemško gospodstvo, ponemčenje vseh narodov v Cislajtániji: to je neprenehoma ona repata zvezda, ki ima od Berolina seči doli v Trst in na obali jadranskega morja.

Kdor pa značaj dr. Kluna pozná, ta bo vedel, da o „poravnavi narodov“ ni zmirom tako govoril kakor zdaj v „Auslandu“ govori. Dr. Klun, danes tak, jutri drugač, je res leta 1867., ko je po vnanji koži bil ves narodnjak slovenski, iz Dunaja 28. avgusta 1867. leta poslal v Ljubljano pismo, v katerem piše, kako nevtrudljivo dela v skupščini za poravnavo. Čujmo njegove lastne besede: „Ich bin durch die Arbeiten der Ausgleichs-Deputation ungemein in Anspruch genommen, insbesondere da mir als Schriftführer die Verfassung aller Protokolle und die Erledigung der aus den Beschlüssen sich ergebenden Staatschriften und sonstigen Akten obliegt. So interessant und höchst wichtig, wohl auch ehrenvoll für uns alle, daß ein Slovener darin sitzt, diese Thätigkeit ist, so ist sie auch mühevoll und beschwerlich. Allein ich hoffe dadurch Oesterreich und meiner speziellen Heimat zu nützen“ itd. — To tedaj, kar je leta 1867. zarad „sprave narodov“ bilo dr. Klunu „prevažno“, „Avstriji in Kranji koristno“ — to mu je dandanes „verwerfliche Ausgleichsmacherei“. Res prav klunovsko!

Da „Ministerialrath ausser Dienst“ v omenjenem članku zdaj brce daje narodnim možem in duhovnom, ki se trudijo in delajo po vseh mogočih potih za omiko in blagor slovenskega naroda, ki bi bil še v vsem tako zapuščen kakor pred 100 leti, ker mu ne ena nemška duša ni še nobenih podučnih bukev spisala ali sicer za-nj kaj storila, to vse je spet prav klunovsko. Ko je šlo za to, da bi bil za poslanca voljen v deželni zbor kranjski, bil je „z dušo in telesom“ naroden in klerikalen, kajti v trnovski farovž je zahajal in se gospodoma tako iskrenega „našega“ delal, da oba sta mislila, da pred bode Sava proti Savici nazaj tekla, kakor dr. Klun se izneveril narodu našemu, — dr. Bleiweisu pa je, kakor nam je že časnik „Triglav“ naznanil, leta 1866. pisal pismo, v katerem je z nemškim pesnikom (Prutz-om) mu zapel:

zwanzig Männer — zwanzig Orden!

Aber Bleiweis — unser Herz!

to je po slovenski:

dvajset mož — dvajset redov!

Al Bleiweis — srce naše!

Zdaj, se vé da, dr. Klun zopet druge pesmi poje!

Konečno se huduje nekdanji „pobožni“ mož, da duhovščina naša nabira milodare za očeta papeža, in miluje, da tako gré mnogo denarja iz dežele!

Kdor bere „Danico“, bode lahko poštel, da ves denar, ki se celo leto nabere od vernih naših ljudi za papeža, ne znese 4000 goldinarjev, ki se dr. Klunu čisto zastonj, prav za nič, vsako leto dajejo za penzijo, in da lepi ti denarci se tudi pošiljajo iz Avstrije v Švajco, od kodar jih ni več nazaj. Kako tedaj da „varčni“ dr. Klun ne miluje teh 4000 gold.?! „Ja, Bauer! — bo rekel — das ist was anderes“.

Tako tedaj Klun povsod gola rebra nedoslednosti in neznačajnosti kaže, a vendar si upa sramotiti narodne možé, katerim se je nedavno slinil, brez pomisleka, da imajo Slovenci v aktih ves životopis njegov. —

Popisu Slovencev je dr. Klun dodal še popis o Uskokih, o katerih posebno rad pisari, kajti tudi v ruski časnik je pred nekimi leti poslal enak spisec. Radovedni smo vzeli v roke tudi ta članek, pričakovaje, da pri tej priliki tudi sebe samega omeni; al o uskoku dr. Klunu ni črnil besedice, zato tudi mi o njegovih Uskokih ne govorimo na dalje.

Politične stvari.

Pojasnilo.

Da bi g. Danilo opravičil pred svetom od vsega slovanskega sveta obsojeno glasovanje Dalmatincev za zasilno volilno postavo v zbornici poslancev, je nedavno na svetlo dal brošuro „pro domo sua“. Nas bi ta „spomenica“ nikakor ne brigala, ako ne bi se bilo gosp. Danilu vzljubilo tudi nas podpisane zaplesti v njo in to na tak način, da smo primorani, svetu resnico odkriti. Nam, katerim je slovenski narod na Kranjskem zaupanje skazal, da nas je izvolil za zastopnike svoje, je politično poštenje svetinja, ktere nam nihče, bodi-si prijatelj ali neprijatelj, oskruniti ne sme. Zato smo na omenjeno brošuro, očitno na svet poslano, dolžni svetu izročiti sledeče očitno pojasnilo:

Naš federalistični klub se je v poprejšnjem zasedanji konstituiral s tem, da smo si izvolili za predsednika dr. Rap-a, podpredsednika pa g. Črne-ta. Posebnih pravil si nismo osnovali, temveč izrekli, da nam jih pri malem številu udov, in sicer ozki zvezi udov našega kluba, ni treba; — omenil je pa gosp. Črne že o začetku, da utegne priti položaj, v katerem bo siljen zaradi posebnih razmer na Goriškem v prid svoje dežele iz kluba stopiti, kar bode takrat, ako take razmere nastopijo, naznanil klubu. Klub naš je imel mnogo sej. Po vsem tem je izgovor Danilo prazen, da prav za prav nismo imeli kluba.

Zbrani smo bili tudi večer pred sejo, v kateri se je obravnavala zasilna volilna postava. Bili smo vsi drugi edine misli, da glasujemo zoper postavo, ako bi nam tudi puške stavili na prsi, — le g. Črne je ugovarjal, da ta postava Gorici in tudi nam ne škoduje. Tako so govorili tudi Dalmatinci, izrekoma g. Ljubiša, dodavši, da nas Poljaci pustijo na cedilu, ker ne bodo zoper postavo glasovali. Po živahnih naših protigovorih so Dalmatinci želeli, da ta večer ne glasujemo še o tem, kaj storimo, temveč da zopet drugo jutro pridemo skupaj, do tistihmal pa od Poljakov zanesljivo zvemo, kaj oni mislijo storiti.

Tako smo sklenili pod predsedstvom Črnetovim, ker dr. Rap-a oni večer še ni bilo v Beču. — Dr. Oelz pa je dobil nalog, še tisti večer iti k Poljakom in pozvedeti, kako in kaj.

Drugo jutro pred sejo vsi drugi zastoj čakamo od 10. do 11. ure. Ko je 11. ura (ura seje) že odbila, prideta gg. Danilo in Ljubiša, ter na vprašanje naše: kako in kaj? na kratko izrečeta, da, z ozirom na posebne razmere Dalmacije, Dalmatinci glasujejo za zasilno postavo, g. Črne pa, da se on ne more ločiti od drugih Primorcev in da glasuje tudi on za postavo.

Poročilo, da Poljaci vsi odločno glasujejo zoper postavo, ni pomagalo nič. Nasproti pa nam je poročilo, da so v posebnem klubu „der Südländer“ sklenili glasovati za postavo, nevoljo nad odpadnike, ki so, brez naznanjenega izstopa, šli v drug klub, še pomnožilo.

Marsiktera grenka je padla; na to pa pride g. Danilo z ostudno sladkostjo ter reče, da ne more drugače ravnati, — da so pa vendar Dalmatinci pripravljene zapustiti zbor, ako storijo tudi drugi isto. To je g. Danilo rekel dr. Poklukarju zunaj v koridoru v tem trenutku, ko se je seja že pričejala, in ponavljal mu je isto, še v zbornici menda g. Vojnović, s pristavkom, da so njega majorizirali, da je govoril zoper postavo, pa ni zmagal. — Dr. Poklukar je obema odgovoril, da jima ne verjame, da je Dalmatincem resnica izstopiti iz zbora, vsaj so ravnokar poročali, da si celó protiglasovati ne upajo, — sicer pa tudi zdaj med sejo, ko vsak trenutek pride do glasovanja, nikakor ni mogoče, da bi se vsa opozicija mogla na vrat na nos o izstopu posvetovati, ker očitno ni več časa za to. Konečno pa jim je dr. Poklukar rekel, ako stojé v vrsti opozicije, naj pokažejo to zdaj s tem, da zoper postavo glasujejo, — in ako to storijo, lahko so tega zagotovljeni, da Slovenci iz Kranjskega, ako poslanci le ene dežele zapustijo zbor, smo koj pripravljene ž njimi isto storiti, — a zdaj ta trenutek le s protiglasovanjem moremo doslednost svojega stališča razodeti, koj potem pa združeni izstopiti.

To je bila ona dogodba, ki je bila vsem našim več ali manj na tanko znana. Vprašamo tedaj: kako se more g. Danilo drzniti, ono svojo hlinjeno ponudbo na svoj malin obračati? Mogoče je, da je s tem gosp. Danilo hotel vladi nasprotnikov vzeti, da bi bil potlej sam svojo sramoto med glasovanjem v koridoru prikrival. — Da so bili Dalmatinci in Primorci odpadniki federalistične stranke, to je svetu kazalo njihovo glasovanje za zasilno volilno postavo. In slovanski narod je sodil njihovo dejanje.

Dr. Poklukar. Grof Barbo. Drag. Rudež.
L. Jugovic.

Mnogovrstne novice.

* *Grozovita nemčurska divjost.* — V Strassburgu, ki so ga Prusi v zadnji vojski Francozom vzeli, so 1. dne t. m. na ondašnjem vseučilišču obhajali „osvobodeno Alemanijo in Lotharingio“. Strasburžani večidel nimajo srca do Nemcev in bi raji ostali pod francosko vlado kakor pod prusko; al po sili morajo biti Nemci in ta sila je celó utemeljitelju germanskega muzeja norimberškega baronu Aufsessu vzela življenje. Povabljen od nemških profesorjev, naj pride tudi on v Strassburg na svečanost nemčursko, se je bolehnih mož tje podal, napaden pa od dveh nemških pijanih profesorjev je bil tako hudo ranjen, da je 6. dne t. m. v Münsterlingen-u umrl. — To je laž! bi kričali vsi nemčurski časniki noter doli do ljublj. „Tagblatta“, ako bi jim ne bil lastni tovarš „Deutsche Zeitg.“ ust zavezal. Ker je tedaj žalostna dogodba popolnoma resnica, zato so se potuhnili ti „kulturträger-i“ in ne zinejo besedice. Naj tedaj v nov dokaz, kako surovi in divji so nemčurji, povemo na kratko, kaj se je godilo, po „D. Ztg.“ Baron Aufsess je bolan prišel v Strassburg s hudim kašljem in nevkrotljivo žejo. Zato ni mogel se udeležiti svečanosti, na katero je bil povabljen, in je le včasih z okna pogledal na ulice, kjer se je vršila nemška komedija. V hudi vročinski žeji, ki ga je trpinčila ponoči, je klical v stanovanji svojem po kozarcu vode, al nihče ga ni slišal, kajti vse je zbegano bilo ono noč. Vso svojo močje tedaj napel, se oblekel in šel v vežo, misleč, da ondi dobí človeka, ki mu bode vode prinesel. V veži pa po naključbi najde piščalko, na katero je zapiskal, da bi mu kdo na pomoč prišel. V tem hipu pridereta dva gospoda s ci-